

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

26. Concilium Tridentinum isti doctrinae multis locis adversatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

offense detestanda sunt: erga quas etiam cum omnia peccata timendo cavet, eodem se habet profusus modo, atque antequam ea devitare coepisset. Quod enim offendunt Deum, & ab eo avertunt animum, nulla timentibus peccatis cura est, sed tantummodo quod sibi metipsis nocent. Ex quo fit ut non solum inviti sint & mallet aliquid, & per hoc voluntate rei

^A sint, sed etiam perspicue in sui ipsius amore hæreant, nihil omnino de ulla sui finis ad quem omnes affectus & actus nostri retorqueri debent, dilectione satagentes. Cujusmodi animi dispositio, quomodo ad justificationem dispo- nere possit, faceri cogor, captum meum omnia superare.

CAPVT XXXIV.

Concilium Tridentinum isti doctrinæ multis locis adverstatur.

^{de Trid.}
^{1624.}
NAM quod isti Scholastici dicunt, istam sententiam suam in Concilio Tridentino satis evidenter tradi, quando dicit, quod *Attritio quamvis sine Sacramento penitentia per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento penitentia impetrandam dis- ponit*; non mediocriter mihi hallucinari vi- dentur. Tridentinum enim potius vice versa, multis locis evidenter significat, nunquam justificationis gratiam sive extra Sacramen- tum, sive in Sacramento tam penitentia quam baptismi adultis dari, nisi contritio antecedit. Quod quamvis non sit hujus instituti mei, breviter tamen ostendendum est, ut ro- tam sententiam istam in mera hallucinatione fundatam esse, patefiat. Nam in primis, di- fertis verbis docet, materiam Sacramenti pen- itentia esse contritionem, eamque ad pecca- torum remissionem ex Dei institutione requiri. Et Canone quarto damnat eos anathema- te qui negaverint *contritionem, confessionem, & satisfactionem non esse tres partes penitentia. Et ne quis ignoraret, quid esset ista contritio statim definit eam esse animi dolorem ac detestationem de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero.* Et quæ motum QUOVIS TEMPORE ad im- petrandam veniam peccatorum fuisse necessarium. Hanc eandem contritionem non solum *vita nova propositum & inebriationem sed & veteris odium continere.* Quod probat ex illis Scripturis quæ postulant, ut *faciamus nobis cor novum & spiritum novum*, & alijs pluribus quæ probant, ut ait, voces penitentium, ex vehementi quodam ante- acta vitæ odio, & ingenu peccatorum detestatione ma- nasse. Hactenus perspicuum est, Concilium veram contritionem descripsisse. Nam illa est quæ cor novum & spiritum novum facit. Illa odium antea actæ vitæ, vehementemque peccati detestationem continet. Quibus præ- missis adiecit, quod *contritionem hanc, videlicet hactenus descriptam, aliquando charitate perfectam esse contingit ante Sacramentum; hoc ipso indi- cans, sæpe non esse charitate perfectam ante Sacramentum.* Quod non alia ex causa di- cit, nisi quia quædam est contritio veri nomi- nis & rationis & essentia, quæ tamen non nisi cum Sacramento ad justificationem acquiren- dam sufficit. Et quæ illa contritio imperfecta,

^A quam etiam attritionem vocat? Ecce imme- diate subjicit: *Illam vero contritionem imperfe- ctam qua attritio dicitur &c. Declarat esse donum Dei &c. Et quamvis sine Sacramento penitentia per se ad iustificationem perducere nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento penitentia impe- trandam disponit.* Significat ergo Tridentinum, istam attritionem esse veri nominis & ratio- nis contritionem sed uti nominat, *imperfectam.* Nam quidquid ad contritionem in definitione requisiverat, isti imperfectæ contritioni seu attritioni convenit. Duo quippe ad contri- tionem necessaria postulaverat, *animi dolorem ac detestationem de peccato commisso, & propositum non peccandi de cetero.* Vtrumque vero difertis ver- bis isti attritioni tribuit. Nam primo, in eod- em loco postulat, ut *voluntatem peccandi exclu- dat cum spe venia*: Et Canone quinto, qui ex illo decreto sumptus est, *detestationem peccato- rum ei tribuit cum proposito melioris vitæ; quæ sunt ipsissima quæ ad contritionem requiruntur, & quibus duabus conditionibus ad hujus imperfectæ contritionis seu attritionis essen- tia rejicitur omnis illa attritio, quæ ex solo timore pænæ live temporalis, sive æternæ pro- ficiscitur.* Nam timor ille, omnium etiam Scholasticorum judicio, servilis est. Timor autem servilis, sicut non corrigit voluntatem, ita non excludit etiam peccandi voluntatem. Nam ad utrumque necessarium est, ut omni- bus anteponat rebus dilectis Deum. Hoc enim quamdiu non fit, vel actu vel affectu, persistit voluntas in peccato, dum adhuc aliquid supra Deum diligit, & aliquid magis quam Dei offensam timet. Nam inde veniunt illa sancti Augustini: *Qui timore pænæ rem alienam non concupiscit; puto quia concupiscit.* Et: *Inimicus verbi dicitur, qui pænâ timore non peccat.* Hinc igitur vera ratio patet, cur Concilium Tridentinum non quamlibet attritionem donum Dei & im- pulsus Spiritus sancti esse definiendo sed si *vo- luntatem peccandi excludat, & cum spe venia concu- pta sit.* Nam tale propositum omnes vires hu- manas superat, nec nisi à Spiritu sancto per veram & proprie dictam Christi gratiam ope- rante inspirari, aut haberi ullo pacto potest, quia charitatis quidam live jam perfectæ, sive saltem imperfectæ iustus est, sine qua justificari nemo potest.

Hinc

Serm. 15. de verb. Ap. J. Epist. ad Anst. 144. Ita tradit & Alvar. disp. 52. n. 2. Sess. 14. c. 4.

Hinc ergo fit, ut idem Concilium Tridentinum istam Dei dilectionem etiam ad baptismum, tanquam necessariam dispositionem pollulet, ubi tamen minor, vel certe non maior dispositio, quam ad penitentiam, videretur esse necessaria. Nam sessione sexta requirit ad eam penitentiam, quam ante baptismum agere oportet, id est, quæ requiritur tanquam dispositio necessaria, fidem, spem, dilectionem Dei tanquam fontis omnis iustitiæ. Et ut propterea, hoc est, quia Deum ut iustitiæ fontem diligit, adversus peccata moveatur, idque non quolibet modo, sed per odium aliquod & detestationem. Denique postulat propositum inchoandi novam vitam & servandæ divinæ mandata. Qui tam perspicue sunt effectus divinæ celestisque charitatis, ut nullo colore probabilitatis negari queant. Nam dilectio iustitiæ sexcentis locis ab Augustino vocatur charitas Dei, & timori poenæ opponitur. Nec unquam aliud postulat, ut divina mandata impleantur sicut oportet, quam ut impleantur dilectione iustitiæ: Quando id agunt sicut agendum est, id est, cum dilectione & delectatione iustitiæ, suavitate quam dedit Dominus, accepisse se gaudeant. Et continuo vocat eam charitatem. Et libro de fide & operibus: Gratia spiritus sancti per Christum diffusa charitate in cordibus nostris donat iustitiæ dilectionem, qua immoderato concupiscentiæ, superetur. Et alibi post ista Apostoli verba: Quis nos separabit à charitate Christi? Sic interpretando subnectit: Charitate igitur Christo, non penæ timore coharemus &c. Et quid est à charitate nisi à charitate iustitiæ? Non enim ut alibi dicit, Deum tibiingere debes quasi idolum, invisibile est Deus, & Dominus iustitia est. Quam veritatem in Augustino celeberrimam, alibi innumeris penè locis demonstravimus. Si igitur Deus ut fons iustitiæ, à baptizandis diligere debeat, ac propterea moveatur adversus peccatum eam penitentiam, quam ante baptismum agi oportet, per odium ac detestationem eorum, quis dubitet ita etiam Deum à penitentibus esse diligendum, ut eam penitentiam, quam ante Sacramentum penitentiae agi oportet, adversus peccata moveantur. Itaque capite decimo-quarto eadem Synodus conformiter istis principiis, expressis verbis docet, & à Pastoribus docendum esse præscribit: Christiani hominum penitentiam post lapsum contineri non modo cessationem à peccatis & eorum detestationem, aut cor contritum et humiliatum, verum etiam eorum sacramentalem confessionem &c. quam statim vocat secundum Deum tristitiam. Itaque universa Concilij doctrina de justificatione, clamat veram contritionem, ex qua fiat cor contritum & humilitatum, verum peccatorum, non gehennarum aut dolorum odium ac detestationem, veram non peccandi voluntatem, veram iustitiæ dilectionem, ex qua oritur tristitia secundum Deum, justificationem quamlibet antecedere debere. Quorum profecto nullum ex dolore peccati propter solum gehennæ metum, sed ex sola illa

contritione, quæ ex offensionis Dei pio dolore proficitur. Fallitur enim quisquis putat, per Sacramentum penitentiae effectum esse, ut iam duplex sit justificationis modus, unus per contritionem, alter per illam attritionem, quæ ex solo poenarum timore de peccatis dolet; sed unus & idem semper est & fuit justificationis modus, per dolorem de offensione Dei; quamvis penitentiae Sacramenti institutio facilitate adsequenda remissionis attulerit. Ex qua consideratione illud ipsum Concilium Tridentinum dicit, quod fuit penitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quorum tempore ad gratiam & iustitiam adsequendam necessaria, illis etiam qui baptismali gratia abluti petivissent; Et qualis tandem penitentia? Ut perversitate abiecta & emendata, tantam de offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore accrescerentur. Vnde Propheta ait; Convertimini & agite penitentiam &c. Ecce qualis penitentia quovis tempore, etiam baptizandis necessaria fuit: quæ videlicet continet abjectionem perversitatis & emendationem, quæ detestetur magnitudinem offensionis Dei, quæ peccati odium inserat, quæ pium animi dolorem complectitur, quæ denique animus convertatur ad Deum: quorum ne unum quidem attritio ex solo gehennæ metu profecta comprehendit. Nam neque abiicit emendatque perversitatem, sed diversis modis explicatis, animum peccato affixum esse sinit aut facit; neque quicquam de Dei offensione curat, neque peccati odium inserat. Nam qui gehennas metuit, non peccare metuit, sed ardere. Ille autem peccare metuit, qui peccatum ipsum sicut gehennas odit. Sed unde hoc nisi ex charitate iustitiæ? Tantum enim quisque peccatum odit quantum iustitiam diligit. Vnde consequenter fit, ut neque animum convertat ad Deum, sed ad seipsum, neque pium animi dolorem afferat; nulla enim pietas animi, nisi affectus feratur in Deum; neque quolibet adhuc modo, sed benevolâ dilectione. Vnde sæpe ex Augustino demonstravimus, nullam Christianis esse pietatem nisi charitatem, secundum illud frequenter ab eo traditum: Pietas cultus Dei est, nec colitur nisi amando. Quæ omnia, quantum arbitror, perspicue declarant, doctrinam istam quam Scholastici quidam tradunt de dolore peccatorum ex solo gehennæ metu, non solum Augustini principiis fundatissimis, & per omnes ejus lucubrations diffusis ex diametro repugnare, sed etiam à Synodi Tridentinæ Patribus multis modis proscripam esse; quam non perspecta veritas, sed sola inutilis imo perniciofa erga peccatores misericordia pepererit. Nam quod illam etiam divo Thomæ & alijs nonnullis gravius notæ scriptoribus imponere volunt, hoc falsum esse non difficulter ostendi potest, quemadmodum à nonnullis qui sententiam istam tanquam alienam à veritate rejecere, demonstratum est.

Con. Trid. sess. 6. cap. 6.

2^a de Cor. & grat. c. 2

Lib. de fide & oper. c. 23

Epist. 144

Serm. 17. de verb. Apost. c. 3

Lib. 1 de fide pura nat. c. 9. & seq. & sup hoc libro.

Sess. 6. c. 14

Sess. 14. c. 1

Epist. 144

Epist. 104 ad Hæmonet.

Vide Gualt. Epist. 104. Sent. dist. 4. c. 17. Ioan. Syl. in supplem. q. 1. art. 3. c. 5. §. 1. art. 2.

